

ձևացած 23° 27' շառաւիղ ունեցող շրջա-
 նակին իւրաքանչիւր կէտը պէտք է են-
 թադրել մտացածին ու միջին դիրք մը ,
 որուն չորս կողմը բւեռը կը ճօճի , ձևա-
 ցընելով յետախաղաց ընթացիւք իբր
 18 2/3 տարուան մէջ պզտի թերաձև
 մը , որուն մեծագոյն առանցքն է 19" , 3
 և փոքրագոյն առանցքն է 14" , 4 : Այ-
 կրիս բւեռին այս նոր շարժումը կ'ը-
 սուի երբեք մնաւորացի երկրի : Տիեզե-
 րաց առանցից այս տեղափոխութեան
 պատճառաւ այնպէս կ'երևայ որ բւեռը
 18 2/3 տարուան մէջ երկնից ամէն աս-
 տեղաց կը մօտենայ ու կը հեռանայ , ու-
 թով նոյնչափ ժամանակուան մէջ աստե-
 ղաց երկայնութիւններն ու ուղիղ ելքը
 փոխանակաւ կ'աճին և կը նուազին :

Վիշերահաւասարից գիւտը մեզի
 համար հարկաւոր գործածութիւն մըն
 ալ ունի , որ է չափել զժամանակն :
 Թէ որ երկու տարի ետեւէ ետեւ մի և
 նոյն գիշերահաւասարի մը կէտը ճշգե-
 լու ըլլանք , կ'իմանանք թէ արևը որ-
 չափ ժամանակուան մէջ իր աւերելոյթ
 շարժումները այս կիտէն կ'ելլէ ու նորէն
 նոյն կէտը կը դառնայ , որով տարւոյն
 երկայնութիւնը կ'իմացուի :

Տ Ն Տ Ե Ս Ա Կ Ա Ն Ք

ՃԱՐՏԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ռոզոյի ¹ :

Յետիւնաց Բաղարրութիւնը . — Յբին
 կ'ըլլայ իւղային կամ ջրային , որուն տար-
 բերութիւնն է միայն շաքարին շատ
 կամ քիչ դնելէն , անփոփոխ պահելով
 մէկալ նիւթերուն կամ համեմներուն
 չափը : Օ որ օրինակ .

Չոր անուշահոտ կիտրոնի . — Այրեք
 քիլոկրամ շաքարը 8 լիտր ջրոյ մէջ լու-
 ծէ և վրան լեցու անուշահոտ 2 լիտր
 կիտրոնի ² ոգիք , և մէկ լիտր հասարակ
 կիտրոնի ոգիք ու բոլորը մէկտեղ եռա-

ցու մէկ վայրկեան միայն , և ամանին բե-
 ռանը աղէկ մը գոցած թող որ պաղի .
 և ետքը մզանոցէ անցուր ու ապակա-
 մանի մէջ առած պահէ :

Այլ անուշահոտ կիտրոնի . — Այրկու
 լիտր անուշահոտ կիտրոնի ոգւոյն վրայ
 լեցու 8 լիտր ջուր և աւելցու այնչափ
 շաքար ' շաքարի' ինչուան որ ըմպելիքը
 թանձրանայ . և ետքը աղէկ մը ցնցէկու
 մզանոցէ անցընելով ապակամանի մէջ
 առ : Այս երկու օրինակներէն կը հաս-
 կրցուի որ ջրային կոչուած ըմպելիքը
 իւղային ըսուածէն կը տարբերի միայն
 մէջը խառնած շաքարին քանակէն . առ-
 ջինին շաքարը քիչ է , երկրորդինը շատ :
 Խակ շաքարին խառնելու կերպը կրնայ
 ըլլալ առաջ առանձին շաքարի շաքար
 ըրած և կամ շաքարը ըմպելիքին մէջ
 խառնելու ջրոյն մէջ լուծելով : Այսոց
 նման են ուրիշ տեսակներուն ալ բա-
 ղադրութիւնը : Համեմիչ նիւթերը բա-
 ղադրելու ատեն ըմպելիք շինողին վար-
 պետութիւնը հոն է որ անուշահոտ ըլ-
 լայ առանց հոտն որոշ ձանցուելու :
 Այլ աղէկ ցքեղէն շինելու ետեւէ եղո-
 ղը պէտք է բնալուծութեան արուես-
 տին տեղեկութի մ'ունենայ , որպէս զի
 ձանձնայ թէ ինչ չափով պէտք է խառ-
 նել իրարու համեմիչ նիւթերը , և թէ
 որ համեմիչները իրարու չեն յարմարիր
 և բաղադրելու ատեն զիրար կ'աւրեն :

Հիմակուան ժամանակա աղէկ ցքե-
 ներ շինելու կերպը շատ փորձերով գը-
 սուած է , և կրնայ շինուիլ դիւրաւ և
 քիչ ծախքով և ախորժահամ նաև ա-
 ոողջարար : Աղէկ տեսակներէն մէկ քա-
 նին հոս յիշենք , զորոնք սլ որ ուզէ դիւ-
 րաւ կրնայ շինել :

Ա . Ա' Եժկակ ապակի ամանի մը մէջ
 թըջոց դիր տասը օր 3 քիլոկրամ օղի
 18° . 2 քիլոկրամ ճերմակ շաքար և 2
 քիլոկրամ ալ մնացուր ջուր , 13 կրամ
 չժեծած մեխակ և երեք ցորենահատ
 մասի ² ծեծած . և օրը երկու երեք ան
 գամ ցնցէ ամանը . և ետքը այրած շա-

¹ Տես երես 259 :   ² ՏՃ . Ազած քաղցրահոտ :

¹ ՏՃ . Շիւրոյ :
² Գ . Macis, որ է հնդկային մուգթաթ ըսուած
 ընկուզին ներքին կեղևը :

քարով սևորակ գոյն տուր : Տասը օրէն ետքը մզանոցէ անցուր ու լեցու շիշերու մէջ :

Բ . Ա երի ըսած չափով օղին , ջուրն և շաքարը պատրաստելէն ետև դիր մէջը 15 կրամ ծեծած կինամոն , 3 կրամ չծեծած մեխակ և 3 կրամ մասի . նոյն պէս այրած շաքարով ալ գոյն տուր ու ըստ ժամանակին մզանոցէ անցու :

Գ . Այն չափով օղւոյն պատրաստու թեան մէջ 15 կրամ հնդկային անխոնն նոյնչափ ալ ամպէր ծաղկին հունտը և 8 կրամ քրքում խառնէ :

Դ . ( ) ղին , շաքարն ու ջուրը նոյն չափով . ետքը քանի մը կաթիլ վարդի եղ մէջը կաթեցու , և որդան կարմրով՝ գոյն տուր ու շաքարը հալածին պէս մզանոցէ անցուր ու լից շիշերուն մէջ : Այնը կ'ըլլայ վարդեջրով ալ , զորն որ պէտք է լեցընել պարզ ջրոյն տեղ , իսկ շաքարն ու օղին համեմատութեամբ համընայելով պէտք է աւելցընել :

Ե . Այն չափով օղին շաքարով և ջրով պատրաստելէն ետև մէջը դիր 245 կրամ լեղի նուշ կեղևած և ծեծած , և 3 կրամ մեխակ , 3 կրամ կինամոն ու 3 կրամ մասի ամենքն ալ ծեծած : Ըսոր գոյն կու տան մանուշակի որդան կարմրով և արևադէմ՝ ըսուած ներկով : Ալ ետքը ըրէ ըստ վերը ըսած կանոնին :

Վանասորոտիան ցեղէնաց : — Առ զօղին սովորական տրուած գոյներն են դեղին , կարմիր , կանաչ , մանուշակա գոյն և մուժ գեղին . որոնք պէտք է որ անմիջապէս ըլլան առողջութեան , և հաստատուն :

Վեղին : — Վարդամ ըսուած ճաղիկը դեղին և վարդագոյն գոյն տուող մասունք ունի . դեղինը միայն կը լուծուի

ջրոյ մէջ : Այրբ այս ծաղկէն կը դնես շինելու ոռոգողիդ մէջ չափով մը , ինչպէս որ կ'ուզես աւելի մուժ կամ բաց գոյն , շատ կամ պակաս դնելով , կ'ըլլայ դեղին ոռոգի :

Վարդի : — Արդան կարմրով կը շինուի ամէն աստիճանի կարմիր գոյն՝ շատ կամ քիչ դնելով : Վախ ծեծէ անկանի մէջ որդան կարմիրը , որուն մէջ խառնէ վեցերորդ մաս պաղլեղ փոշի ըրած , և ետքը վրան լեցու եռացեալ ջուր ու խառնէ և մզանոցէ անցու :

Վանաչ և կապոյտ : — Եղակը ծծրմբային թթուոյ մէջ լուծելով կ'ըլլայ անփոփոխ կապոյտ : Վախ լեղակը ճզմէ փոշի ըրէ և վրան լեցու զուտ՝ ծծրմբային թթուն 66° . ինչուան որ բոլորովին լուծուի լեղակը . և կրի ածխուտը՝ փոշի ըրած մէջը լեցու , որ լեղակին ծծմբային թթուն բոլորովին իրեն կ'առնու : Ատքը օղւոյ մէջ լեցընելով , օղին կը կապուտնայ : Այս կապոյտը երբ խառնես վերի ըսած գարդամին հետ՝ կանաչ գոյն կը շինուի , ինչ աստիճանի որ կ'ուզես :

Վոռի դեղին : — Այրած շաքարով կը շինուի մուժ գեղին : Վեժկակ շերտ փի մը մէջ շաքարը լեցուցած՝ կրակին վրայ դիր , երբոր կը սկսի շաքարը հալիլ՝ խառնէ անդադար ինչուան որ միօրինակ այրածի գոյն առնէ . այն ատենը լից մէջը ջուր ու խառնէ . և այս կը գործածուի ոռոգողին մուժ գեղին ներկելու համար :

1 Գ. Carbonate de calcium.

1 Տ՝. Գերմել :
2 Գ. Tournesol.